

HAKA Martiskainen Kukka-Maaria(YM) 24.09.2019

Viite

Asia

Ympäristöneuvosto Luxemburgissa 4.10.2019

Ympäristöneuvoston kokouksessa Luxemburgissa 4.10.2019 on tarkoitus hyväksyä päätelmät koskien YK:n ilmastopöytäkirjan 25. osapuolikokousta, kiertotaloutta, sekä EU:n 8. ympäristöohjelmaa. Lisäksi keskustellaan EU:n pitkän aikavälin ilmastostrategiasta. Ympäristö- ja ilmastoministeri Krista Mikkonen toimii kokouksen puheenjohtajana. Puheenjohtajakaudella Suomi ei esitä neuvoston työskentelyssä kansallisia kantoja.

Kokouksessa **keskustellaan EU:n pitkän aikavälin ilmastostrategiasta** puheenjohtajamaa Suomen laatiman tausta-asiakirjan ja siinä esitettyjen kysymysten pohjalta. Keskustelun aiheena on erityisesti pitkän aikavälin strategian kannalta keskeiset horisontaaliset teemat, kuten reilu siirtymä sekä sen edellytykset, kannustimet ja mahdollistava toimintaympäristö. Suomen EU-puheenjohtajakaudella tavoitteena on mahdollistaa pitkän aikavälin strategian keskeisten elementtien määrittäminen Eurooppa-neuvostossa vuoden 2019 loppuun mennessä.

Ympäristöneuvoston on tarkoitus hyväksyä **neuvoston päätelmät, joista muodostuu EU:n neuvottelumandaatti joulukuussa Chilessä pidettävään YK:n ilmastokokoukseen**. Päätelmissä otetaan kantaa Santiagon ilmastokokouksen keskeisiin teemoihin eli päästövähennystoimien kiireellisyyteen; ilmastotoimien toimeenpanon ja kunnianhimon edistämiseen; ja EU:n prioriteetteihin Santiagon ilmastokokouksessa.

Lisäksi hyväksytään **päätelmät EU:n kahdeksannesta ympäristöohjelmasta**. Päätelmillä neuvosto antaa näkemyksensä komissiolle, joka valmistelee uutta ympäristöohjelmaa. Tavoitteena on, että komissio antaa ehdotuksensa uudesta ympäristöohjelmasta vuoden 2020 alussa. Jäsenmaat ovat yksimielisiä siitä, että EU tarvitsee kahdeksannen ympäristöohjelman.

Ympäristöneuvostossa on tarkoitus hyväksyä **päätelmät myös komission kiertotalouden toimintaohjelmaa koskevasta seurantaraportista**. Komission seurantaraportin ja Helsingissä 11.–12.7.2019 järjestetyn epävirallisen ympäristöministerikokouksen keskustelujen pohjalta laadituissa päätelmissä korostetaan, että kiertotalouden edistämistä tulee jatkaa. Kiertotalouden edistäminen tukee ilmastopolitiikan pitkän aikavälin päästövähennystavoitteiden saavuttamista, luonnon monimuotoisuuden turvaamista sekä YK:n kestävä kehityksen tavoitteiden toteuttamista.

Ministerilounaalla keskustellaan EU:n ympäristö- ja ilmastopolitiikan tulevaisuudesta. Lounaalle on kutsuttu myös Euroopan parlamentin ympäristön, kansanterveyden ja elintarvikkeiden turvallisuuden valiokunnan (ENVI) puheenjohtaja Pascal Canfin.

Asialista:

Esityslistan hyväksyminen

(mahd.) A-kohtien hyväksyminen

- a) Lainsäädäntöasioiden luettelo (Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 16 artiklan 8 kohdan mukainen julkinen käsittely)
- b) Muiden kuin lainsäädäntöasioiden luettelo

Muut kuin lainsäädäntöasiat

Puhdas maapallo kaikille: EU:n strateginen pitkän aikavälin visio ilmastoneutraalista taloudesta

Periaatekeskustelu

s. 4–6

Päätelmät ilmastonmuutosta koskevan Yhdistyneiden kansakuntien puitesopimuksen (UNFCCC) kokousten (Santiago de Chile, 2.–13. joulukuuta 2019) valmistelutoimista

Hyväksyminen

s. 7–10

Päätelmät: "Kahdeksas ympäristöalan toimintaohjelma – Käännetään suunta yhdessä"

Hyväksyminen

s. 11–15

Päätelmät: "Lisää kiertotaloutta – Siirtyminen kestävään yhteiskuntaan"

Hyväksyminen

s. 16–24

Muut asiat

- a) Käsiteltävänä olevat säädösehdotukset (Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 16 artiklan 8 kohdan mukainen julkinen käsittely)
 - i) Asetus moottoriajoneuvojen tyyppihyväksynnästä kevyiden henkilö- ja hyötyajoneuvojen päästöjen (Euro 5 ja Euro 6) osalta annetun asetuksen (EY) N:o 715/2007 muuttamisesta
Puheenjohtajavaltion tiedotusasia
 - ii) Kestävää rahoitusta koskeva asetusta – luokitusjärjestelmä
Saksan valtuuskunnan pyytämä puheenjohtajavaltion tilannetiedotus
- b) Tiedonanto EU:n toimien tehostamisesta maailman metsien suojelemiseksi ja ennallistamiseksi
Komission tiedotusasia
- c) Yhteenveto tärkeimmästä viimeaikaisesta kansainvälisestä kokouksesta Luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston uhanalaisten lajien kansainvälistä kauppaa koskevan yleissopimuksen (CITES) osapuolten konferenssin 18. kokous (COP 18) (Geneve, 17.–28. elokuuta 2019)
Puheenjohtajavaltion ja komission tiedotusasia
- d) EU:n ja Kiinan vesifoorumin korkean tason vuoropuhelukokous (Guimarães, 7. ja 8. marraskuuta 2019)
Portugalin valtuuskunnan tiedotusasia
- e) Siirtyminen päästöttömään henkilöautokantaan
Tanskan valtuuskunnan tiedotusasia

Ympäristöministeriö

PERUSMUISTIO

YM2019-00247

YSO

Siljander Riikka(YM)

24.09.2019

Asia

EU:n strateginen pitkän aikavälin visio vauraasta, modernista, kilpailukykyisestä ja ilmastoneutraalista taloudesta

Kokous

Ympäristöneuvosto 04.10.2019

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Ympäristöneuvostossa 4.10.2019 keskustellaan EU:n pitkän aikavälin ilmastostrategiasta puheenjohtajamaa Suomen laatiman tausta-asiakirjan ja siinä esitettyjen kysymysten pohjalta. Keskustelun aiheena on erityisesti pitkän aikavälin strategian kannalta keskeiset horisontaaliset teemat, kuten reilu siirtymä sekä sen edellytykset, kannustimet ja mahdollistava toimintaympäristö.

Suomen kanta

Suomi toimii kokouksessa puheenjohtajana eikä esitä kansallisia kantoja.

Suomen EU-puheenjohtajakaudella tavoitteena on mahdollistaa pitkän aikavälin strategian keskeisten elementtien määrittäminen Eurooppa-neuvostossa vuoden 2019 loppuun mennessä.

Komission antamasta tiedonannosta 'EU:n strateginen pitkän aikavälin visio vauraasta, modernista, kilpailukykyisestä ja ilmastoneutraalista taloudesta' on informoitu eduskuntaa e-kirjeellä E 100/2018 vp.

Pääasiallinen sisältö

Pariisin sopimuksen mukaisesti kaikkien osapuolten tulee pyrkiä toimittamaan pitkän aikavälin ilmastostrategiansa YK:lle vuoteen 2020 mennessä. Tämä velvoite koskee sekä EU:ta että kaikkia jäsenmaita.

Komissio antoi tiedonannon 'EU:n strateginen pitkän aikavälin visio vauraasta, modernista, kilpailukykyisestä ja ilmastoneutraalista taloudesta' 28.11.2018.

Tiedonanto aloitti keskustelun EU:n pitkäaikavälin strategiasta, mukaan lukien pitkän aikavälin päästövähennystavoite. Tiedonantoa on käsitelty ympäristöneuvostossa 20.12.2018 ja 5.3.2019. Lisäksi keskustelua on käyty useissa muissa sektorneuvostoissa.

Kesäkuussa Eurooppa-neuvosto pyysi neuvostoa ja komissiota edistämään työtä niiden edellytysten, kannustimien sekä suotuisan toimintaympäristön luomiseksi, jotka tukevat siirtymistä ilmastoneutraaliin unioniin, ja säilyttää Euroopan kilpailukyvyn, on oikeudenmukainen ja sosiaalisesti tasapainoinen. Tässä huomioidaan jäsenvaltioiden kansalliset olosuhteet ja oikeus päättää omista energianlähteistään. Kesäkuun Eurooppa-neuvoston päätelmissä on myös kirjaus, jonka mukaan Eurooppa-neuvoston tulisi viimeistellä ohjeistus vuoden 2019 aikana ja toimittaa EU:n pitkän aikavälin strategia YK:lle vuoden 2020 alkupuolella. Kesäkuun Eurooppa-neuvostossa 24 maata olivat valmiit hyväksymään ilmastoneutraaliuden vuonna 2050 EU:n pitkän aikavälin tavoitteeksi.

Vaikka lopullinen päätös tehdäänkin Eurooppa-neuvoston puheenjohtajan johdolla, neuvoston puheenjohtajamaana Suomi työskentelee päätöksen mahdollistamiseksi. Puheenjohtajamaan on selvitettävä keskeiset reunaehdot, joihin vastaamalla ilmastoneutraalius 2050-tavoitteesta päästäisiin yhteisymmärrykseen viimeistään joulukuun Eurooppa-neuvostossa. Maat, jotka eivät olleet vielä kesäkuussa valmiita päättämään 2050-tavoitteesta, ovat korostaneet reilua siirtymää sekä päätöksenteon yhteyttä rahoitukseen ja MFF-neuvotteluihin. Lokakuun ympäristöneuvoston on tarkoitus vetää yhteen käytyjä keskusteluja ja lisätä yhteisymmärrystä, jotta tämän vuoden aikana voidaan saavuttaa sopu EU:n pitkän aikavälin strategian keskeisistä elementeistä.

Suomi on laatinut keskustelun pohjaksi kaksi kysymystä:

1. *Mitkä ovat keskeiset EU-tason edellytykset, kannustimet ja mahdollistava toimintaympäristö, joiden tulisi olla toiminnassa lyhyellä, keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä edellytyksenä ilmastoneutraaliuden saavuttamiselle?*
2. *Mitkä EU-tason toimet, mukaan lukien sektorikohtaisia toimia, tulisi vahvistaa, jotta voidaan edistää nopeaa siirtymää kohti ilmastoneutraalia EU:ta?*

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Ympäristöjaosto 23.9.2019

EU-ministerivaliokunnan kirjallinen menettely 25.-27.9.2019 (4.10. ympäristöneuvoston asiat)

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 27.9.2019 (4.10. ympäristöneuvoston asiat)

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

12309/19

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Marjo Nummelin, Ympäristöministeriö, marjo.nummelin@ym.fi, +358 295 250 227
Riikka Siljander, Ympäristöministeriö, riikka.siljander@ym.fi, +358 29 525 0036

EUTORI-tunnus**Liitteet****Viite**

Ympäristöministeriö

PERUSMUISTIO

YM2019-00225

YSO

Honkatukia Outi(YM)

24.09.2019

Asia

EU:n valmistautuminen YK:n ilmastokokoukseen 2.-13.12.2019 (Santiago, Chile); neuvoston päätelmät

Kokous

Ympäristöneuvosto 04.10.2019 - 04.10.2019

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Pariisin ilmastopöytäkirjan toimeenpanosäännöt saatiin pääosin valmiiksi Katowicen ilmastokokouksessa joulukuussa 2018. Ympäristöneuvoston on tarkoitus hyväksyä 4.10.2019 neuvoston päätelmät, joista muodostuu EU:n neuvottelumandaatti joulukuussa Chilessä pidettävään YK:n ilmastokokoukseen. Ilmastorahoitukseen liittyvien asioiden osalta EU:n neuvottelumandaatista linjaa Ecofin-neuvosto 8.11.2019.

Suomen kanta

Euroopan unionin neuvoston puheenjohtajanaan Suomi on laatinut päätelmät, joista muodostuu EU:n neuvottelumandaatti Chilen ilmastokokoukseen. Suomen ensisijaisena tavoitteena on päätelmien hyväksyminen neuvostossa. Puheenjohtajuuskautensa aikana (1.7.–31.12.2019) Suomi ei esitä neuvoston työskentelyssä kansallisia kantojaan.

Pääasiallinen sisältö

Päätelmissä otetaan kantaa Santiagon ilmastokokouksen keskeisiin teemoihin eli päästövähennystoimien kiireellisyyteen; ilmastotoimien toimeenpanon ja kunnianhimon edistämiseen; ja EU:n prioriteetteihin Santiagon ilmastokokouksessa.

Päästövähennystoimien kiireellisyys

Päätelmissä todetaan ilmastomuutoksen vaikutusten ulottuvan kaikkiin maihin. Maailmanlaajuisten ilmastotoimien on edettävä ennennäkemättömän ripeästi – tämä on myös maailmanlaajuinen mahdollisuus rakentaa ilmastokestävää taloutta ja yhteiskuntaa. Päätelmissä korostetaan hallitustenvälisen ilmastopaneeli IPCC:n raporttien johtopäätöksiä sekä IPCC:n tieteellisen työn merkitystä.

Päätelmissä korostetaan, että maiden nykyiset päästövähennystavoitteet eivät riitä saavuttamaan Pariisin sopimuksen pitkän aikavälin lämpötilatavoitteita ja painotetaan, että kaikkien maiden on tehtävä jatkossa enemmän. Päätelmissä palautetaan mieleen

EU:n pitkän aikavälin strategiaa koskevat kesäkuun 2019 Eurooppa-neuvoston päätelmät sekä kiinnitetään huomiota ilmastomuutoksen ja turvallisuuden väliseen yhteyteen.

Ilmastotoimien toimeenpanon ja kunnianhimon edistäminen

Päätelmissä toivotetaan tervetulleeksi YK:n pääsihteerin ilmastohuippukokouksen tulokset ja kannustetaan kaikkia osapuolia päivittämään päästövähennyssitoumuksensa Pariisin sopimuksen lämpötilatavoitteiden mukaisiksi. Päätelmissä todetaan EU:n 2020 ja 2030 ilmasto- ja energiapakettien toimeenpanon johtavan ennakoitua suurempiin päästövähennyksiin. EU tulee päivittämään Pariisin sopimukselle antamansa päästövähennyssitoumuksensa sekä toimittamaan pitkän aikavälin strategiansa ilmastosopimukselle vuonna 2020. Päätelmissä kannustetaan myös muita osapuolia toimittamaan Pariisin sopimuksen pitkän aikavälin lämpötilatavoitteiden mukaiset strategiat YK:n ilmastosopimussihteeristölle vuonna 2020.

Päätelmissä todetaan EU:n ja sen jäsenmaiden maksavan valtaosan kehittyvien maiden ilmastotoimiin osoitetusta kansainvälisestä julkisesta rahoituksesta ja tunnustetaan kehittyvien maiden ja erityisesti pienten kehittyvien saarivaltioiden ja vähiten kehittyneiden maiden erityistarpeet ja -olot. Kaikkien maiden tulee suunnata rahoitusvirtojaan vähähiiliseen ja ilmastokestävään kehitykseen. Päätelmissä painotetaan myös valtion ulkopuolisten toimijoiden merkitystä maailmanlaajuisessa ilmastotyössä.

EU:n prioriteetit Santiagossa

Päätelmissä toivotetaan tervetulleeksi Chilen johtajuus sekä Chilen ilmastokokoukselle asettamat prioriteetit. EU on sitoutunut etsimään ratkaisuja yhdessä kaikkien osapuolten kanssa, jotta Pariisin sopimuksen markkinamekanismisääntöjä (artikla 6) koskeva työ etenee Santiagossa. Markkinamekanismien tulee edistää päästövähennystoimien globaalia kunnianhimoa, turvata ympäristöintegriteetti ja estää kaksoislaskenta.

Lisäksi on tärkeää saada Santiagossa valmiiksi vahinkoja ja menetyksiä koskevan Varsovan kansainvälisen mekanismin arviointi; edetä Pariisin sopimuksen läpinäkyvyyskehikkoa koskevassa teknisessä työssä; edetä kehittyvien maiden toimintavalmiuksiin liittyvässä työssä; ja saada valmiiksi sukupuolten tasa-arvoa koskevan toimintaohjelman (*gender action plan*) arviointi.

Päätelmissä huomioidaan ilmastomuutoksen ja luonnon monimuotoisuuden välinen yhteys sekä ajankohtaiset tapahtumat muissa kansainvälisiin ilmastoneuvotteluihin liittyvissä prosesseissa (Montrealin pöytäkirja, ICAO ja IMO).

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Neuvoston päätelmät hyväksytään yksimielisesti.

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Ilmastoneuvotteluryhmä (YM, UM, TEM, VM, MMM, LVM, VNEUS) kirjallinen menettely 16.-17.9.2019

EU (23) ympäristöjaosto 23.9.2019

EU-ministerivaliokunnan kirjallinen menettely 25.–27.9.2019 (4.10. ympäristöneuvoston asiat)

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 27.9.2019 (4.10. ympäristöneuvoston asiat)

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

Pariisin sopimuksella suoraan ei ole välittömiä taloudellisia vaikutuksia, vaan sen taloudelliset vaikutukset syntyvät pitkällä aikavälillä ja pääosin EU:n ilmastopolitiikan seurauksena. Ne liittyvät päästöjen vähentämiseen, ilmastomuutokseen sopeutumiseen ja ilmatorahoitukseen eli köyhempien maiden ilmastotoimien tukemiseen. Laajempi globaali osallistuminen ilmastotoimiin tasoittaa kansainvälistä kilpailuasetelmaa ilmastopolitiikasta aiheutuvien kustannusten osalta. Sopimuksen toimeenpanon myötä pitkällä aikavälillä myös ilmastomuutoksen vaikutukset ja siitä seuraavat taloudelliset kustannukset pienenevät.

Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen alentaa myös terveydelle haitallisia päästöjä. EU:n komission vaikutusarvion mukaan haitallisten päästöjen vähenemiseen liittyvät terveyshyödyt voivat olla taloudellisesti merkittäviä. Hyödyn määrä riippuu mm. tavoitteiden tasosta ja se jakaantuu epätasaisesti alueellisesti.

Pariisin sopimus ei velvoita osapuolia tiettyihin numeerisiin päästövähennystavoitteisiin, vaan osapuolet sitoutuvat sopimuksessa valmistelevaan, ylläpitämään ja päivittämään omia kansallisia päästövähennyssitoumuksiaan. Ensimmäinen päivitetty sitoumus tulee ilmoittaa YK:n ilmastopöytäsoitukseen vuonna 2020. EU päättää oman päästövähennyssitoumuksensa tasosta ja toimeenpanosta normaalissa päätöksentekoprosessissa EU:n 2030 ilmasto- ja energiapaketin pohjalta. Arviot taloudellisista vaikutuksista Suomelle tehdään osana EU:n päästövähennystavoitteiden mukaisten toimenpiteiden ja kansallisesti valittavien toimien yhteydessä, ja eduskuntaa informoidaan niistä.

Pariisin sopimus velvoittaa teollisuusmaita jatkamaan kehitysmaiden ilmastotoimien tukemista sekä raporttoimaan siitä. Itse sopimuksessa ei kuitenkaan sanota mitään ilmatorahoituksen tasosta. Pariisin sopimusta täydentävän osapuolikokouksen päätöksen (1/CP.21) mukaan teollisuusmaiden yhteinen USD 100 miljardin vuosittainen ilmatorahoituksen mobilisointitavoite jatkuu vuoteen 2025, mihin mennessä sovitaan uudesta ilmatorahoitustavoitteesta.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

12308/19 (lopullista asiakirjaa ei vielä ole)

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Ympäristöneuvos Outi Honkatukia, ympäristöministeriö, 050 3411 758,
Outi.Honkatukia@ym.fi

EUTORI-tunnus**Liitteet****Viite**

Ympäristöministeriö

PERUSMUISTIO

YM2019-00229

HAKA Mattila Mervi(YM)

24.09.2019

Asia

Neuvoston päätelmät kahdeksannesta ympäristötoimintaohjelmasta (8EAP)

Kokous

Ympäristöneuvosto 04.10.2019

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Ympäristöneuvostossa 4.10.2019 on tarkoitus hyväksyä neuvoston päätelmät EU:n kahdeksannesta ympäristöohjelmasta.

Päätelmiä on käsitelty ympäristötyöryhmässä kolme kertaa. Coreper-käsittely on 25.9.

Komissio antoi arviointiraporttinsa seitsemänneistä ympäristöohjelmasta 15.5.2019 (COM(2019) 233).

Suomen kanta

Suomi toimii EU:n neuvoston puheenjohtajana 1.7.-31.12.2019, eikä esitä neuvoston työskentelyssä kansallisia kantoja.

Suomen tavoite on saada päätelmät hyväksytyä ympäristöneuvostossa 4.10.2019.

Päätelmillä neuvosto antaa näkemyksensä komissiolle, joka valmistelee uutta ympäristöohjelmaa. Tavoitteena on, että komissio antaa ehdotuksensa uudesta ohjelmasta vuoden 2020 alussa.

Perusmuistiossa YM2018-00265 on esitetty Suomen kanta kahdeksannen ympäristöohjelman laatimisesta.

Pääasiallinen sisältö

Komissio antoi 15.5.2019 kertomuksen seitsemännen ympäristöä koskevan toimintaohjelman arvioinnista (COM(2019) 233). Seitsemäs ympäristöohjelma (7th Environment Action Programme, 7EAP) annettiin EU:n neuvoston ja Euroopan parlamentin päätöksenä vuonna 2013. Päätöksessä todetaan, että komission tulee tarvittaessa antaa ehdotuksensa kahdeksannesta ympäristöohjelmasta hyvissä ajoin, jotta seitsemännen ja kahdeksannen ympäristöohjelman välille ei tule taukoa.

Ohjelmasta on keskusteltu epävirallisessa ympäristöministerikokouksessa Itävallan Grazissa lokakuussa 2018. Jäsenmaat olivat yksimielisiä siitä, että EU tarvitsee kahdeksannen ympäristöohjelman.

Päätelmien sisältö

Neuvosto korostaa, että toimivat ekosysteemit ovat oikeudenmukaisen, terveen ja vauraan yhteiskunnan kivijalka ja, että tulee toimia kiireellisesti, koska planeetan kantokyvyn rajat on monilta osin ylitetty.

7. ympäristöohjelma (7EAP)

Neuvosto toivottaa komission arviointiraportin ja raportin tärkeimmät tulokset tervetulleeksi. Raportin mukaan ohjelman visio vuodelle 2050 sekä ohjelman temaattiset prioriteetit ovat edelleen valideja. Neuvosto on erittäin huolestunut ympäristö- ja ilmastohaasteista.

Neuvosto toteaa, että 7EAP:in tavoitteiden saavuttamisessa on tapahtunut edistystä, mutta vähiten edistystä on ollut toimissa koskien luontopääomaa, ympäristöä ja terveyttä, toimeenpanoa sekä ympäristötavoitteiden integrointia muihin politiikkoihin.

Neuvoston mielestä 7EAPilla on ollut merkittävää lisäarvoa ympäristö- ja ilmastopolitiikoille ja korostaa, että ohjelma luo yhtenäisen strategian ja luo linkkejä kansallisten strategioiden kanssa sekä edesauttaa ennustettavan ja koordinoitun toiminnan.

Neuvosto muistuttaa, että 7EAP jatkuu vuoden 2020 loppuun asti ja pyytää komissiota ja jäsenvaltioita kiirehtimään ohjelman toimien loppuunsaattamiseksi, ja kehottaa komissiota viivytyksettä antamaan strategian myrkyttömästä ympäristöstä.

8. ympäristöohjelma (8EAP)

Neuvosto

- pyytää komissiota antamaan viimeistään vuoden 2020 alkupuolella kunnianhimoisen ehdotuksen kahdeksanneksi ympäristöohjelmaksi perustuen 7EAP:in arviointiraporttiin sekä viimeisimpään tutkimustietoon.
- pyytää komissiota laatimaan uudelleen tai identifioimaan yhteiset prioriteettitavoitteet strategisille toimille, pitäen 7EAP:n 2050 vuodelle, niin että saavutetaan konkreettisia tuloksia viimeistään vuonna 2030. 8EAPin tulee olla Agenda 2030:n ympäristöpilari.
- kiirehtii Agenda 2030:n toimeenpanoa EU:n kaiken kattavana prioriteettina
- pyytää komissiota sisällyttämään 8EAP:iin seurantajärjestelmän sekä tulospohjaiset indikaattorit, joilla edistystä voidaan seurata. Seurantajärjestelmän tulee perustua olemassa oleviin raportointijärjestelmiin. Neuvosto katsoo, että ohjelmassa tulee olla väliaikaistarkastelu vuonna 2024.
- katsoo, että ohjelman tulee olla merkityksellinen kaikille sidosryhmille ja ottaa paremmin huomioon hallinnon eri tasot, relevantit sektorit, uudet kumppanuudet sekä kehityksen kansainvälisissä sopimuksissa.

- korostaa, että 8EAPissa tulee käsitellä ympäristöasioiden hallintaa, tietoja, yleisön osallistumista sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeutta ympäristöasioissa.
- painottaa lainsäädännön parempaa toimeenpanoa ja valvontaa, sekä toteaa että on tarve helpottaa tietojenvaihtoa ja tukea viranomaisia.
- korostaa ympäristö- ja ilmastohaasteiden systeemistä luonnetta ja tarvetta työskennellä kokonaisuuksittain. Tässä työskentelyssä tulee integroida kestävä kehityksen kolme ulottuvuutta, hyödyntää eri ympäristöpolitiikkojen väliset synergiat (mm. ilmasto, luonto ja sen monimuotoisuus, ilmanlaatu, terve elinympäristö, vesivarat ja kiertotalous) sekä ympäristöulottuvuuden valtavirtaistaminen erityisesti kauppaan, maatalouteen, ruokaan, metsiin, kalastukseen, energiaan, kaivoksiin, kansalaisten suojeluun, rakennuksiin, infrastruktuuriin, digitalisaatioon, liikenteeseen ja liikkumiseen.
- painottaa ympäristöpolitiikkojen rahoittamisen vahvistamista sekä turvallisen ja kestävä rahoituksen merkitystä kestävässä siirtymisessä.
- korostaa vastuullisten yritysten merkitystä ja tarvetta mobilisoida yksityisiä ja julkisia investointeja, ympäristö- ja sosiaalikulustannusten huomioimista markkinahinnoissa ja tarvetta vähitellen poistaa ympäristölle haitalliset tuet, tukee kestävä rahoituksen toimintasuunnitelman toimeenpanoa.
- korostaa kansalaisten terveyden suojelua, jossa painottaa erityisesti ilman- ja vesiensuojelua sekä sitä, että vähennetään altistumista huolta aiheuttaville, ja varsinkin erityistä huolta aiheuttaville kemikaaleille (SVHC-aineet).
- korostaa tarvetta nopeuttaa siirtymistä kohti resurssitehokasta, kiertävää, myrkytöntä, turvallista ja ilmastoneutraalia taloutta ja turvallisia ja kestäviä tuotanto- ja kulutustapoja. Pyytää vahvistamaan, että myös EU:n kilpailukyky-, teollisuus-, kauppa- ja digitalisaatiopolitiikat toimivat tämän siirtymän edistämiseksi.
- pitää tärkeänä siirtymistä myrkyttömiin materiaalikiertoihin parantamalla tuotteiden ekosuunnittelua sekä maksimoimalla kestävien, uusiutuvien ja sekundaaristen ihmisille ja ympäristölle turvallisten materiaalien käyttöä.
- pyytää komissiota laatimaan kiertotaloudelle strategisen viitekehyksen, joka pitää sisällään yhteisen vision.
- pyytää komissiota varmistamaan 8EAP:in koherenssin Pariisin sopimuksen tavoitteen - pyrkiä rajoittamaan lämpötilan nousu 1,5 asteeseen - ja EU:n tulevan pitkän aikavälin ilmastostrategian kanssa.
- korostaa tarvetta kiireellisiin toimiin suojella ja ennallistaa biodiversiteettiä sekä ekosysteemipalveluita, edistää luontopohjaisia ratkaisuja ja maaperän kestävä hallintaa. Neuvosto pyytää komissiota vastaamaan IPBES 2019 –raportissa todettuihin haasteisiin.
- korostaa tarvetta sisällyttää 8EAP:iin kunnianhimoiset, realistiset ja mitattavat biodiversiteettitavoitteet, vahvistaa riittävä rahoitus biodiversiteetille, kehittää indikaattoreita ja edistää Agenda 2030:tä; tunnistaa tarpeen integroida ja

valtavirtaistaa biodiversiteetti sektoripolitiikkoihin mm. sektoreiden toimintaohjelmilla; pyytää komissiota uudistamaan EU:n biodiversiteettistrategian.

- korostaa EU:n arvojen edistämisen tärkeyttä globaalisti, myös jotta EU olisi ensimmäisenä siirtymässä kohti kestävä, turvallista ja ketään syrjimätöntä taloutta; korostaa, että kauppapolitiikan tulee olla koherentimpi EU:n kestävä kehityksen arvojen kanssa.
- korostaa digitalisaation ja uusien teknologioiden (ml. satelliittidata, tekoäly) mahdollisuuksia, kehottaa komissiota tutkimaan myös mahdollisia haasteita, joita digitalisaatio voi aiheuttaa.
- korostaa tarvetta parantaa tiedonkeruuta ja analyysiä, tietopohjan kasvattamista, tietojensaannin parantamista ja ekoinnovaatioiden edistämistä.
- painottaa kansalaisyhteiskunnan, ml. nuorten, yksityissektorin ja akateemisen maailman osallistumista aktiiviseen dialogiin ennen kuin 8EAP hyväksytään sekä sen olemassaolon ajan.
- korostaa kaupunkien roolia ohjelman täytäntöönpanossa.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Päätelmät hyväksytään yksimielisesti.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Päätelmiä ei käsitellä Euroopan parlamentissa.

Kansallinen valmistelu

Ympäristöjaosto 23.9.2019

EU-ministerivaliokunnan kirjallinen menettely 25.-27.9.2019 (4.10. ympäristöneuvoston asiat)

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 27.9.2019 (4.10. ympäristöneuvoston asiat)

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

12303/1/19 REV 1 (lopullista asiakirjaa ei vielä ole)

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Mervi Mattila, YM, erityisasiantuntija, +358 40 346 0780

EUTORI-tunnus

Liitteet

Viite

Ympäristöministeriö

PERUSMUISTIO

YM2019-00245

YSO

Nikula Taina, Tikkanen
Sarianne(YM)

24.09.2019

Asia

Kiertotalouden jatko: More circularity - Transition to a sustainable society - neuvoston päätelmät

Kokous

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Ympäristöneuvostossa 4.10.2019 on tarkoitus hyväksyä päätelmät komission Kiertotalouden toimintaohjelmaa koskevasta seurantaraportista. Päätelmien valmistelussa on otettu huomioon teemaan liittyvä Helsingissä 12.7.2019 järjestetyn epävirallisen ympäristöministerikokouksen keskustelu.

Päätelmiä käsiteltiin neuvoston ympäristötyöryhmässä kolme kertaa, minkä jälkeen on hiljainen menettely 19.9. asti. Coreper-käsittely oli 25.9.2019.

Suomen kanta

Suomi on kokouksen puheenjohtaja eikä esitä kansallisia kantoja.

Suomen tavoitteena on, että päätelmät hyväksyttäisiin ympäristöneuvostossa 4.10.2019.

Pääasiallinen sisältö

Euroopan komissio hyväksyi vuonna 2015 toimintasuunnitelman kiertotaloudesta. Toimintasuunnitelman tuloksista komissio julkaisi 4.3.2019 seurantaraportin, jonka mukaan kiertotaloutta koskeva toimintasuunnitelma on vauhdittanut kiertotalouteen siirtymistä Euroopassa, mikä puolestaan on auttanut saamaan uusien työpaikkojen määrän jälleen nousuun EU:ssa. Vuonna 2016 kiertotalouteen liittyvät alat työllistivät yli neljä miljoonaa työntekijää, mikä on kuusi prosenttia enemmän kuin vuonna 2012. Kiertotalous on tuonut mukanaan myös uusia liiketoimintamahdollisuuksia ja -malleja sekä kehittänyt uusia markkinoita EU:ssa ja sen ulkopuolella. Komission mukaan seuraavat haasteet ovat tuotepolitiikka, lainsäädännön toimeenpano sekä markkinoiden luominen kierrätysmateriaaleille.

Ympäristöministerit keskustelivat kiertotaloudesta epävirallisessa ministerikokouksessa heinäkuussa 2019. Komission seurantaraportin ja epävirallisen ministerikokouksen keskustelujen pohjalta laadituissa päätelmissä korostetaan, että kiertotalouden edistämistä tulee jatkaa. Kiertotalouden edistäminen tukee ilmastopolitiikan pitkän aikavälin päästövähennystavoitteiden saavuttamista. Kiertotalouden toimintamallit tukevat myös luonnon monimuotoisuuden turvaamista sekä YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden toteuttamista. Kiertotalous voi myös edistää yritysten sopeutumista haasteisiin, joita ilmastonmuutos, luonnon köyhtyminen ja luonnonvarojen hallinta sekä globalisaatio aiheuttavat. Nopea muutos kohti kiertotaloutta ja käyttäytymisen muutokset voivat myös vähentää lisäinvestointien tarvetta ilmastonmuutokseen sopeutumiseksi.

Kiertotalous – eurooppalainen menestystarina

Päätelmissä annetaan tunnustusta sekä Unionin että jäsenmaiden työlle kiertotalouden edistämiseksi, mutta lisätoimia tarvitaan. Euroopan komissio ja jäsenvaltiot ovat myös pyrkineet olemaan eturintamassa globaalissa yhteistyössä ottamalla mm. ensiaskelia kohti kestävää kulutusta ja tuotantoa, edistämällä jätehuoltoa sekä torjumalla muovien ml. mikromuovien päättymistä meriin (Päätelmien kohdat 1-2).

Päätelmissä kannustetaan komissiota ja jäsenvaltioita toteuttamaan kiertotalouden toimintasuunnitelman kaikki toimet, ja korostaa, että taloudellisten ja fiskaalisten kannustimien, digitalisoinnin ja tekoälyn kaikkia mahdollisuuksia ei ole vielä hyödynnetty. Komissiota kehoitetaan ryhtymään jatkotoimiin kemikaalien, tuotteiden ja jätelainsäädännön välisten rajapintojen selkiyttämiseksi. Euroopassa tarvitaan johdonmukaista tuotepolitiikkaa sekä rakenteellisia investointeja infrastruktuuriin, joilla kannustetaan kehittämään korkealaatuisia sekundaaristen raaka-aineiden innovaatioita ja markkinoita sekä palveluihin perustuvia kiertotalouden liiketoimintamalleja (3);

Kestävä jätteiden ja materiaalien hallinta on yksi kiertotalouden keskeisistä rakennusosista ja päätelmissä muistutetaan, että on tärkeää panna jättehierarkian periaatteita noudattava jätelainsäädäntö täysimääräisesti täytäntöön, saavuttaa uudelleenkäyttöä, kierrätystä ja kaatopaikkojen vähentämistä koskevat tavoitteet sekä lopettaa käsittelemättömän yhdyskuntajätteen kaatopaikat mahdollisimman pian (3a).

Päätelmissä nostetaan esiin teollisuuden sitoutuminen ja vahva yhteistyö sekä yhtenä esimerkkinä Muoviallianssin (Circular Plastics Alliance) työ, jonka tavoitteena on lisätä kierrätetyn muovin käyttöä uusissa tuotteissa. Komissio, jäsenmaat ja sidosryhmät ovat myös tehneet aloitteita, mutta tarvitaan kiertotalouden verkostoja, jotka lisäävät yhteistyöstä eri maiden välillä, edistävät innovaatioita sekä levittävät parhaita käytäntöjä. Päätelmissä rohkaistaan komissiota hyödyntämään enemmän mm. 'European Stakeholder Platform for Circular Economy' foorumin sekä 'European Resource Efficiency Knowledge Centre' keskuksen työtä (3b-3c).

Kiertotalous 2.0

Unionin kiertotalouspolitiikan toimenpiteet ovat olleet onnistuneita. Systemisen muutoksen aikaansaamiseksi tarvitaan kunnianhimoisempia toimia, jotta kiertotalouden mukaisista turvallisista, kestävästä ja ilmastoneutraaleista kulutuksen ja tuotannon toimintamalleista sekä luontopohjaisista ratkaisuista tulee kilpailukykyisiä ja valtavirtaa (4).

Päätelmissä kehoitetaan komissiota ja jäsenvaltioita integroimaan kiertotalous kaikkiin asiaankuuluviin politiikkoihin ja strategioihin. Kiertotaloudesta pitäisi tehdä yksi unionin pitkän aikavälin teollisuuspolitiikan kulmakivistä (5).

Päätelmissä kannustetaan komissiota ja jäsenvaltioita ottamaan huomioon siirtymävaiheen sosiaaliset ja taloudelliset vaikutukset sekä maiden vaihtelevat tilanteet unionin eri alueilla ja ryhtymään tarvittaviin toimenpiteisiin oikeudenmukaisen ja osallistavan siirtymisen varmistamiseksi kaikille. Erityisesti tulee estää haitalliset vaikutukset haavoittuvimmassa asemassa oleville syrjäisimmät alueet mukaan lukien (6).

Kiertotalouden edistäminen on välttämätöntä ilmastoneutraalin yhteiskunnan saavuttamiseksi ja biologisen monimuotoisuuden suojelemiseksi. Päätelmissä kehoitetaan unionia ja jäsenvaltioita integroimaan kiertotalouden toimet pitkän aikavälin ilmastostrategioihin Pariisin sopimuksen toteuttamiseksi, biologista monimuotoisuutta koskeviin strategioihin sekä Agenda 2030 täytäntöönpanostrategioihin. Kiertotalous voi vähentää kasvihuonekaasupäästöjä lähteistä, joita nykyinen ilmastopolitiikka ei koske suoraan (7).

Päätelmissä suositellaan, että komissio ja jäsenvaltiot tutkivat vaihtoehtoja mahdollisten resurssitehokkuustavoitteiden asettamiseksi biologisen monimuotoisuuden säilyttämiseksi ja palauttamiseksi, kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi sekä kulutus- ja tuotantotapojen muutoksen edistämiseksi tavoitteena siirtyminen myrkyttömiin materiaalikiertoihin (8).

Kansainvälinen yhteistyö ja digitaalitekniikat ovat tärkeitä kestävien ja jäljitettävien toimitus- ja arvoketjujen luomisessa sekä luonnonvarojen kestävä ja resurssitehokkaan maailmanlaajuisen käytön tukemisessa. Päätelmissä kannustetaan komissiota ja jäsenvaltioita arvioimaan mahdollisuuksia aikaansaada luonnonvarojen hallinnasta kansainvälinen sopimus, joka tukee luonnonvarojen kestävä ja tehokasta käyttöä (9).

Kaupungeilla ja alueilla on edelläkävijän rooli siirtymisessä kiertotalouteen ja että ne toimivat muutoksen keskipisteinä. Komission ja jäsenvaltioiden tulee mobilisoida sekä tukea alueita ja kaupunkeja kiertotalouden toimintasuunnitelmien laatimisessa sekä toimissa parantaa jätehuoltoa ohjauskeinojen, investointien ja pilottihankkeiden avulla. Innovaatioalustojen avulla voidaan aktivoida yksityistä sektoria ja rohkaista yritysten välisiä teollisia symbiooseja resurssien käytön minimoimiseksi (10).

Päätelmissä korostetaan, että on tärkeää luoda toimivat markkinat korkealaatuisille ja myrkyttömille sekundäärisille raaka-aineille, jotka ovat turvallisia ihmisten terveydelle ja ympäristölle. Tärkeää on myös välttää materiaalivuodot Unionin ulkopuolelle. Toimivien markkinoiden luomisessa on tärkeää jäljitettävyyden parantaminen sekä tuotevaatimusten ja standardoinnin kehittäminen ottamaan huomioon resurssitehokkuus, huolta aiheuttavien aineiden pitoisuus, kierrätettävyyden sekä kierrätystuotteiden ja -materiaalien elinkaari. Komissiota kehoitetaan selvittämään mahdollisuuksia asettaa vähimmäisvaatimuksia kierrätysmateriaalien osuudelle tuotteissa muissakin tuoteryhmissä kuin juomapulloissa. Komissiota kehoitetaan harkitsemaan, miten jätteiden, mukaan lukien kierrätykseen tarkoitettujen jätteiden, siirtoja voitaisiin helpottaa unionissa samalla kun varmistetaan ympäristö- ja terveydensuojelu. Päätelmissä toivotaan rakenteellisia investointeja kierrätysinfrastruktuurin mm. olemassa olevien EU-rahoitusohjelmien puitteissa (11).

Päätelmissä kehoitetaan komissiota laatimaan pitkän aikavälin strategia, joka sisältää vision, politiikkatoimet ja arviointikehikon. Pitkän aikavälin strategiaa täydentäisi uusi Kiertotalouden toimintasuunnitelma, joka tehtäisiin yhteistyössä toimijoiden kanssa ja jossa on selkeä kytkös ilmastonmuutokseen, biodiversiteettiin, biotalouteen, digitalisaatioon ja teollisuuspolitiikkaan (12).

Eri sektoreiden strategiat

Päätelmissä tunnistetaan tarve laatia myös kattavat sektorikohtaiset strategiat, joissa arvioidaan systemaattisesti keinoja edistää kiertotaloutta koko arvoketjussa ml. kuluttajien rooli. Sektorit, joille strategiat laadittaisiin, ovat rakentaminen ja purkaminen, ruoka, tekstiilit sekä liikkuminen. Lisäksi jatketaan kiertotalouden edistämistä muilla sektoreilla kuten matkailussa. Strategiat laadittaisiin yhteistyössä sidosryhmien kanssa, ja ne sisältäisivät tavoitteet, politiikkatoimet, indikaattorit ja tulosten arvioinnin (13).

Rakennukset ja infrastruktuuri kuluttavat eniten energiaa Euroopassa, ja rakennusten korjaus ja uusien rakentaminen kiertotalouden periaatteiden mukaan on tärkeää. Päätelmissä kehoitetaan komissiota mahdollisessa rakennustuoteasetuksen (CPR) uudistuksessa sisällyttämään asetukseen vaatimuksia, joilla pyritään tukemaan rakennusalan tuotteiden kierrätettävyyttä, ja sisällyttämään nämä vaatimukset standardointia koskeviin toimeksiantoihin. Päätelmissä kannustetaan sisällyttämään kiertotalouden periaatteet rakennusosalalle mm. kehittämällä työkaluja kuten Level(s), tuotteen ympäristöjalanjälki ja ympäristöselosteet sekä edistämällä uusiutuvien luonnonvarojen käyttöä (14).

Päätelmissä korostetaan, että kestävä, turvallinen ja kiertotalouden mukainen ruokajärjestelmä, jolla on vahva yhteys vesi- ja energiaturvallisuuteen, on ratkaisevan tärkeä kestävä kehityksen tavoitteiden (SDG) saavuttamisessa. Toimia puolittaa ruokajätteen määrä henkeä kohti vuoteen 2030 mennessä on nopeutettava, jotta kestävä kehityksen tavoite 12.3 saavutetaan (15).

Päätelmissä toivotaan, että EU:ssa laaditaan tekstiilistrategia, joka suuntaa tekstiilialaa kohti kestävämpiä ja kiertotalouden mukaisia arvoketjuja. Tekstiilien kulutuksen arvioidaan kaksinkertaistuvan vuoteen 2030 mennessä, tekstiileillä on erittäin alhainen materiaalien talteenottoaste, tekstiilien tuotannolla on huomattava ympäristöjalanjälki, ja suurin osa materiaalista päättyy polttamiseen tai kaatopaikalle. Päätelmissä korostetaan tarvetta tuotepolitiikan toimenpiteille ml. taloudelliset ohjauskeinot sekä tuo esiin mahdollisuuden kehittää tekstiilien ekosunnittelumääräyksiä. Päätelmissä painotetaan läpinäkyvyyttä sekä informaatio-ohjausta kestävämpien kuluttajien valintojen mahdollistamiseksi. Päätelmissä kannustetaan kaikkia jäsenvaltioita lisäämään kiertotalouden mukaisia tekstiilimarkkinoita ja innovaatioita mm. julkisten hankintojen avulla. Päätelmissä muistutetaan, että jäsenvaltioiden on toteutettava tekstiilien erilliskeräys vuoden 2024 loppuun mennessä (16).

Kestävien liikennejärjestelmien luomiseksi tarvitaan muutoksia teknologiassa, kulkuneuvojen materiaalien käytössä, liikkumispalveluissa sekä kulutustottumuksissa. Siirtyminen sähköiseen liikkuvuuteen edellyttää johdonmukaisia ohjauskeinoja, jotka parantavat akkujen kestävyyttä ja kierrätettävyyttä sekä tukevat vetyliikennettä (17).

Päätelmissä painotetaan, että elektroniikan kielteisten ympäristövaikutusten minimointi edellyttää koko arvoketjussa kohdennettuja toimia, joissa otetaan huomioon muun muassa kriittisiä raaka-aineita sisältävän elektroniikan sekä paristojen ja akkujen lisääntyvä käyttö. ICT-tuotteiden kasvava käyttö ja lyhyet elinkaaret sekä datakeskusten

kapasiteetti lisäävät energian ja kriittisten raaka-aineiden kysyntää. Päätelmissä korostetaan tarvetta lisätä suunnittelutoimia, jotka edistävät kestävää ja kiertävää lähestymistapaa digitalisointiin EU:ssa (18).

Päätelmissä tuetaan komission paristo- ja akkudirektiivin arviota ja päähavaintoja sekä kehottaa uudistamaan direktiiviä mm. parantamalla määritelmiä, edistämällä erilliskeräystä ja kierrätystä, edistämällä kertakäyttöisten paristojen ja akkujen korvaamista ladattavilla sekä edistämällä paristojen ja akkujen uudelleenkäyttöä. Direktiivin tarkistuksessa olisi otettava huomioon kaikki materiaalit, mutta erityisesti litiumille ja koboltille tarvitaan erityisvaatimukset. Lisäksi direktiivin uudistuksessa pitäisi ottaa huomioon direktiivin mukauttaminen teknologian muutoksiin. Päätelmissä nostetaan myös esiin mahdollisuuden kehittää akuille ja paristoille ekosuunnittelumääräykset (18a).

EU:n muovistrategia perustuu kiertotalouteen ja kehottaa strategian täytäntöönpanossa harkitsemaan mahdollisia lisätoimia muovia käyttävillä avainaloilla (pakkaaminen, rakentaminen, ajoneuvot, elektroniikka, tekstiilit ja maatalous). Vuoteen 2030 mennessä kaikkien Unionin markkinoille saatettujen muovipakkausten on oltava uudelleenkäytettäviä tai kierrätettäviä, joten komission ja jäsenvaltioiden on ryhdyttävä lisätoimiin tavoitteen saavuttamiseksi mm. suunnittelemalla tuotteet uudelleenkäytettäviksi ja kierrätettäviksi. Lisäksi vuoteen 2030 mennessä keräys- ja kierrätyskapasiteetin pitäisi nelinkertaistua. EU:ssa on syytä puuttua ylipakkaamiseen, lisätä kierrätetyn muovin käyttöä sekä kehittää viipymättä selkeät periaatteet kestäville biopohjaisille muoveille ja biohajoavuudelle. Komissiota ja jäsenvaltioita kannustetaan tukemaan kokeiluhankkeita ja innovatiivisten teknologioiden kehittämistä - kuten muovien kemiallista, mekaanista tai liuotinpohjaista kierrätystä (19).

Unionin on vähentänyt maailmanlaajuisesti merten muoviroskaa ml. mikromuovit. Päätelmissä kannustetaan komissiota nopeuttamaan tarkoituksellisesti lisättyjen mikromuovien rajoitusta REACH-asetuksen avulla ja harkitsemaan mahdollisuuksia arvioida tahattomasti vapautettujen mikromuovien vähentämistä. Päätelmissä kehoitetaan arvioimaan mahdollisuutta neuvotella maailmanlaajuisesta sopimuksesta, joka käsittelee muovien koko elinkaarta tavoitteena estää muoviroskien pääsy valtameriin (20).

On tärkeää puuttua veden niukkuuteen ja kuivuuteen, joiden odotetaan pahenevan ilmastonmuutoksen takia. Komissiota ja jäsenvaltioita kannustetaan yhdessä sidosryhmien kanssa edistämään veden uudelleenkäyttöä sekä toimenpiteitä vesihävikin vähentämiseksi (20a).

Kiertotalouden edistäminen tuotanto- ja kulutustottumusten muutoksilla

Päätelmissä kehoitetaan suunnittelemaan ja hyväksymään yhdenmukaisen juridisen tuotepolitiikkakehikon, joka perustuu elinkaaripohjaiseen lähestymistapaan, ja joka edistää tuotteiden ja materiaalien käyttöä älykkäämmällä tavalla, pidentää tuotteiden käyttöikää ja pitää materiaaleja käytössä mahdollisimman pitkään (6 R politiikka) (21).

Kuluttajat ovat keskeisessä roolissa siirtymisessä kiertotalouteen. Päätelmissä kannustetaan jäsenvaltioita toimimaan yhteistyössä alue- ja paikallisviranomaisten kanssa sekä käyttämään erilaisia ohjauskeinoja, koulutusta ja taloudellisia kannustimia elämäntapojen muutosten tukemisessa. Komissiota kannustetaan kehittämään keinoja, jotta kuluttajat saavat tietoa tuotteiden korjattavuudesta ja eliniästä sekä kannustimia kuluttajien siirtymiseksi kohti kiertotaloutta. Digitaalisilla ratkaisuilla voidaan parantaa

informaation jakamista, edistää jakamistaloutta ja mahdollistaa kansalaisten osallistuminen kiertotaloutta tukevien ratkaisujen luomiseen (21a)

Päätelmissä pyydetään komissiota perustamaan yhteisen EU:n järjestelmän, joka mahdollistaa tiedon jakamisen arvoketjujen välillä tuotteiden ja palvelujen kestävästä käytön varmistamiseksi sekä niiden ympäristö- ja hiilijalanjäljen minimoimiseksi. Komissiota ja jäsenvaltioita kannustetaan koordinoimaan toimia tietojen keräämiseksi materiaalien käytön kasvihuonekaasuvaikutuksista ja hyödyntämään näitä tietoja tuoteinformaatiossa, kasvihuonekaasupäästöjen mallinnuksessa ja ilmastopolitiikassa (21b).

Laajennetun tuottajavastuun (EPR) merkitys kiertotalouden edistämisessä on tärkeä, mutta kasvava online-myynti kolmansista maista aiheuttaa nykyisille järjestelmille ongelmia, joihin olisi puututtava Unionin tasolla. Komissiota kehoitetaan arvioimaan tuottajavastuun mahdollisuuksia kiertotalouden edistämisessä sekä antamaan ohjeita ympäristövaikutusten huomioimisesta tuottajavastuumaksuissa, jotka tukevat kiertotalouden mukaista suunnittelua (21c)

Päätelmissä korostetaan ekologisen tuotesuunnittelun ja energiamerkinnän merkitystä. Komissiota kehoitetaan hyväksymään työohjelma ja jatkamaan olemassa olevien täytäntöönpanotoimenpiteiden ja työsuunnitelman päivittämistä vastaamaan tekniikan kehittymistä sekä laatimaan toimenpiteitä uusille tuoteryhmille ja kiinnittämään erityistä huomiota tieto- ja viestintätekniikan tuotteisiin. Komissiota muistutetaan horisontaalisista resurssitehokkuusvaatimuksista, jotka ekologisen suunnittelun työsuunnitelmassa 2016–2019 mainitaan. Lisäksi komissiota kehoitetaan sisällyttämään materiaalitehokkuus (kestävyys, korjattavuus, kierrätettävyys ja kierrätysmateriaalin osuus) ja turvallinen suunnittelu täytäntöönpanotoimenpiteisiin. Komissiota pyydetään myös arvioimaan ekologisen suunnittelun periaatteiden mahdollista laajentamista muihin kuin energiaan liittyviin tuotteisiin ja esittämään tarvittaessa lainsäädäntöehdotus (21d).

Päätelmissä ilmaistaan tyytyväisyys EU:n Ympäristöjalanjälki -menetelmän pilotointiin ja kehottaa komissiota arvioimaan, voidaanko metodologiaa hyödyntää tuotepolitiikan tukena, mm. EU:n ympäristömerkin, Ekodesign-direktiivin ja vihreiden julkisten hankintojen kriteereiden kehittämisessä. Aloitteet, jotka tukevat viestintää ympäristövaikutuksista ja jotka pohjautuvat Ympäristöjalanjälki-pilotin metodologiaan ovat myös tervetulleita ja tulevaisuudessa on mahdollista luoda ympäristövaatimuksia koskeva pakollinen järjestelmä. Komission ja jäsenvaltioiden tulee lisätä tietoisuutta EU:n ympäristömerkistä ja ympäristöasioiden hallinta- ja auditointijärjestelmästä (EMAS) sekä edistää samalla niiden käyttöönottoa teollisuudessa ja muissa organisaatioissa (21e).

Päätelmissä kehoitetaan komissiota esittämään myrkytöntä ympäristöä koskeva unionin strategia, jolla taataan myrkyttömät materiaalikierrot ja jonka tavoitteena on kemikaali-, tuote- ja jättepolitiikan yhdenmukaistaminen. Tavoitteen saavuttamiseksi jäljitettävyys, läpinäkyvyys ja tiedonvaihto arvoketjun kaikissa vaiheissa on tärkeää (23).

Päätelmissä edellytetään uusia aloitteita sekä asiantuntemuksen vaihtoa teollisista prosesseista ja teknologioista sekä sidosryhmien verkottumista kiertotalouden alalla ml. kiertotalouden mukainen biotalous. Päätelmissä korostetaan teollisten symbioosin merkitystä ja roolia resurssitehokkuuden, sekundäärinen raaka-aineiden markkinoiden ja innovatiivisen teknologian edistämisessä (24).

Päätelmissä korostetaan innovaatioiden, tutkimuksen, digitalisaation sekä uusien liiketoimintamallien, kuten palveluliiketoiminnan ja jakamistalouden, merkitystä materiaalien kokonaiskulutuksen vähentämisessä, resurssitehokkuuden ja kierrätettävyyden parantamisessa, vihreän ja kestävä kemian edistämässä sekä tuotteiden käyttöiän pidentämisessä. Päätelmissä painotetaan, että tarvitaan riittävästi julkista ja yksityistä rahoitusta tutkimukseen ja innovaatioihin, ml. Horizon Europe (25).

Kiertotaloutta tukevat taloudelliset ohjauskeinot

Päätelmissä kannustetaan, että jäsenvaltiot taloudellisilla ohjauskeinoilla, kuten ympäristöverotuksella ja vihreällä verouudistuksella ja tuottajavastuulla, edistävät kiertotaloutta, kestävä kulutusta ja tuotantoa sekä parantavat jätehuoltoa. Taloudellisten ohjauskeinojen käytössä on syytä edetä koordinoitua kohti innovatiivisempia ja kestävämpiä kiertotalouden liiketoimintamalleja sekä poistaa asteittain ympäristölle haitallisia tukia rakenteellisten muutosten helpottamiseksi. Päätelmissä pyydetään komissiota antamaan jäsenvaltioille ohjeita tehokkaista taloudellisista ja muista ohjauskeinoista sekä niiden soveltamisesta kansallisella tasolla (30).

Julkiset hankinnat voivat vahvistaa kiertotalouden markkinoita ja investointeja puhtaisiin, turvallisiin, myrkyttömiin ja kestäviin kiertoihin. Komission ja jäsenvaltioiden tulee keskeisillä sektoreilla edistää julkisilla hankinnoilla kiertotaloutta sekä jakaa kokemuksia piloteista ja parhaista käytännöistä. Päätelmissä kannustetaan komissiota ja jäsenvaltioita lisäämään neuvontaa vihreille julkisille hankinnoille sekä kehittämään vaikuttavuuden arviointia (31).

Päätelmissä korostetaan kestävä rahoituksen sekä EU:n kestävä rahoitusta koskevan toimintasuunnitelman merkitystä siirtymässä kiertotalouteen. Päätelmissä kannustetaan Euroopan investointipankkia (EIB) jatkamaan kiertotalouden tukemista sekä lisäämään hallitusten, yritysten ja sijoittajien tietoisuutta kiertotalouden mahdollisuuksista (32).

Päätelmissä kehoitetaan komissiota ja jäsenvaltioita kannustamaan yrityksiä ja finanssialaa asettamaan investoinneille selkeät ja vertailukelpoiset ympäristötavoitteet, jotka ohjaavat investointeja (33).

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Neuvosto hyväksyy päätelmät yksimielisesti.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Kansallinen valmistelu

EU-ympäristöjaosto 23.9.2019

EU-ministerivaliokunnan kirjallinen menettely 25.-27.9.2019 (4.10. ympäristöneuvoston asiat)

Eduskuntakäsittely

Suuri Valiokunta 27.9.2019 (4.10. ympäristöneuvoston asiat)

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema**Taloudelliset vaikutukset****Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät**

Tuleva komission puheenjohtaja Ursula von der Leyen hän aikoo esitellä uuden Vihreän ohjelman (European Green deal), jossa tavoitteena on tehdä Euroopasta hiilineutraali vuoteen 2050 mennessä. Tavoitetta toteutettaisiin mm. kiertotalouden edistämällä.

Komission kertomus kiertotaloutta koskevan toimintasuunnitelman toteutuksesta, jonka komissio antoi 4.3.2019, esittää toimintasuunnitelman toteutuksen keskeisimmät tulokset ja hahmottelee ajankohtaiset haasteet.

Puhdas maapallo kaikille –strategia (28.11.2018) esittää pitkän tähtäimen suunnitelman siitä, miten keskilämpötilan nousu pyritään pitämään 1,5 celsiusasteessa ja ilmastoneutraalius saavuttamaan vuoteen 2050 mennessä. Kiertotalouden edistäminen on yksi suunnitelman vaihtoehtoista.

Horizon Europe tutkimusohjelman (2021-2027) valmistelu on käynnissä. Tutkimusohjelmaan liittyy monia tutkimusteemoja, joilla siirtymistä kiertotalouteen tuetaan.

Asiakirjat

12297/19 (lopullista asiakirjaa ei vielä ole)

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

YM Taina Nikula, puh. +358 50 305 6945

YM Sarianne Tikkanen, puh. +358 50 471 0386

EUTORI-tunnus**Liitteet****Viite**

LIITTEET

Asiasanat	EU-ministerivaliokunta, ilmastonmuutos, ympäristö, ympäristöneuvosto, kiertotalous
Hoitaa	STM, UM, YM
Tiedoksi	ALR, EUE, LVM, MMM, OKM, OM, PLM, SM, TEM, TULLI, VM, VNK, VTV